

135

Besluit van 19 februari 1993 tot wijziging van het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 16 oktober 1992, Directoraat-Generaal van de Arbeid, Afdeling Wetgeving en Juridische Zaken, nr. DGA/AIB/WJZ/9214211;

Gelet op de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 25 juni 1991 tot wijziging van Richtlijn 83/477/EEG betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk (PbEG 1991 L206) en op de artikelen 24, 26, eerste lid, 27 en 41, derde lid, van de Arbeidsomstandighedenwet (Stb. 1990, 94);

Gezien het advies van de Arboraad van 9 januari 1991, nr. R-2320A/JB/LM;

De Raad van State gehoord (advies van 19 januari 1993, nr. W12.92.0493);

Gezien het nader rapport van voornoemde Minister van 12 februari 1993, Directoraat-Generaal van de Arbeid, Afdeling Wetgeving en Juridische Zaken, nr. DGA/AIB/WJZ/9301010A;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet (Stb. 1988, 560)¹ wordt gewijzigd als volgt.

A

Artikel 2 komt te luiden:

Artikel 2

Het is verboden asbest dan wel asbesthoudende produkten en crocidoliet dan wel crocidoliethoudende produkten te verspuiten.

B

Artikel 3 komt te luiden:

Artikel 3

1. Het is verboden crocidoliet dan wel crocidoliethoudende produkten te bewerken.
2. Het is verboden crocidoliet dan wel crocidoliethoudende produkten te verwerken.
3. Het is verboden crocidoliet dan wel crocidoliethoudende produkten in voorraad te houden.

C

Artikel 4 komt te luiden:

Artikel 4

1. Het bepaalde in artikel 3 geldt niet ten aanzien van:
 - a. het uitvoeren van laboratorium-onderzoek aan crocidoliet en crocidoliethoudende materialen;
 - b. de opslag en verwerking van crocidoliethoudend afval.
2. Het bepaalde in artikel 3, eerste lid, geldt niet ten aanzien van:
 - a. het maken van aanboringen dan wel het uitvoeren van reparatie- of onderhoudswerkzaamheden aan crocidoliet en crocidoliethoudende produkten;
 - b. het slopen van gebouwen, constructies, apparaten, installaties en transportmiddelen waarin crocidoliet dan wel crocidoliethoudende produkten is respectievelijk zijn verwerkt en het verwijderen van crocidoliet of crocidoliethoudende produkten hieruit.
3. Het bepaalde in artikel 3, derde lid, geldt niet ten aanzien van het ten behoeve van doorvoer naar een andere EEG-Lid-Staat in voorraad houden van crocidoliet en crocidoliethoudende produkten.
4. Op de in het eerste lid, de in het tweede lid onder a en de in het derde lid omschreven werkzaamheden is paragraaf 5 van toepassing.
5. Op de in het tweede lid onder b omschreven werkzaamheden is paragraaf 4a van toepassing.

D

Na artikel 4 worden in paragraaf 2 de volgende artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 4a

1. Het is verboden asbest dan wel asbesthoudende produkten te bewerken.
2. Het is verboden asbest dan wel asbesthoudende produkten te verwerken.
3. Het is verboden asbest dan wel asbesthoudende produkten in voorraad te houden.

Artikel 4b

1. Het bepaalde in artikel 4a geldt niet ten aanzien van:
 - a. het monteren, vervaardigen en in voorraad houden van asbestbevattende frictiematerialen, voorzover deze handelingen betrekking hebben op:
 - 1°. de in de artikelen 2, tweede lid, 4 en 5 van het Besluit asbestvrije frictiematerialen Wet milieugevaarlijke stoffen (Stb. 1991, 507) omschreven situaties;

2°. motorrijtuigen met een toegelaten massa groter dan 3500 kilogram;

3°. motorrijtuigen met een toegelaten snelheid lager dan 50 kilometer per uur;

b. het uitvoeren van laboratorium-onderzoek aan asbest en asbesthoudend materiaal;

c. de opslag en verwerking van asbesthoudend afval.

2. Het bepaalde in artikel 4a, eerste lid, geldt niet ten aanzien van:

a. het maken van aanboringen dan wel het uitvoeren van reparatie- of onderhoudswerkzaamheden aan asbest en asbesthoudende produkten;

b. het slopen van gebouwen, constructies, apparaten, installaties en transportmiddelen waarin asbest dan wel asbesthoudende produkten is respectievelijk zijn verwerkt en het verwijderen van asbest of asbesthoudende produkten hieruit.

3. Het bepaalde in artikel 4a, derde lid, geldt niet ten aanzien van het ten behoeve van doorvoer naar een andere EEG-Lid-Staat in voorraad houden van asbest en asbesthoudende produkten.

4. Op de in het eerste lid, de in het tweede lid onder a en de in het derde lid omschreven werkzaamheden zijn de paragrafen 3 en 4 van toepassing.

5. Op de in het tweede lid onder b omschreven werkzaamheden is paragraaf 4a van toepassing.

Artikel 4c

1. Vrijstelling of ontheffing van het bepaalde in artikel 4a, tweede lid, kan uitsluitend worden verleend in gevallen waarin het niet mogelijk is om andere, minder schadelijke of onschadelijke, stoffen of produkten te verwerken dan asbest of asbesthoudende produkten.

2. Vrijstelling of ontheffing van het bepaalde in artikel 4a, eerste en derde lid, kan uitsluitend worden verleend in gevallen waarin een vrijstelling of een ontheffing van het bepaalde in artikel 4a, tweede lid, wordt verleend.

3. Vrijstellingen of ontheffingen van het bepaalde in artikel 4a worden voor beperkte duur verleend en worden in ieder geval ingetrokken wanneer de redenen waarom zij zijn verleend, zijn vervallen.

Artikel 4d

Op werkzaamheden, waarvoor vrijstelling is verleend van het bepaalde in artikel 4a, zijn de paragrafen 3 en 4 van toepassing.

Artikel 4e

1. Bij een verzoek om ontheffing van het bepaalde in artikel 4a, eerste en tweede lid, moeten in ieder geval de volgende gegevens aan het districtshoofd worden overgelegd:

a. de soorten asbest of asbesthoudende produkten alsmede de hoeveelheden van elk van deze soorten of produkten die zullen worden verwerkt en bewerkt;

b. de werkzaamheden die met asbest of asbesthoudende produkten zullen worden verricht alsmede de werkmethoden.

2. Indien het verzoek om ontheffing betrekking heeft op het verwerken en bewerken van asbest of asbesthoudende produkten ten behoeve van het vervaardigen van bepaalde produkten, moet bij het verzoek tevens het gegeven worden overgelegd welke produkten vervaardigd zullen worden.

3. Op werkzaamheden waarvoor ontheffing is verleend van het bepaalde in artikel 4a zijn de paragrafen 3 en 4, met uitzondering van artikel 13, van toepassing.

Artikel 4f

Van het bepaalde in de artikelen 2, 3, 4, vierde lid, en 4b, vierde lid, wordt geen vrijstelling of ontheffing verleend.

E

In artikel 7, tweede lid, wordt onder wijziging van de punt na onderdeel f in een puntkomma een nieuw artikelonderdeel toegevoegd, luidende:

g. bij het uitvoeren van reparatie- of onderhoudswerkzaamheden mogen geen elektrisch of pneumatisch aangedreven verspanende werktuigen met een toerental hoger dan 100 omwentelingen per minuut of met een lineaire zaagsnelheid groter dan 25 meter per minuut worden gebruikt.

F

Artikel 11 vervalt.

G

In artikel 17a, eerste lid, wordt «7, eerste en tweede lid, onder b tot en met d en f» vervangen door: 7, eerste en tweede lid, onder b, c, d, f en g.

H

In artikel 17b, eerste lid, onder b, wordt «7, eerste en tweede lid, onder b tot en met d en f» vervangen door: 7, eerste en tweede lid, onder b, c, d, f en g.

I

In artikel 18 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. De aanhef van het eerste lid komt te luiden:

1. Op het uitvoeren van laboratorium-onderzoek, het maken van aanboringen dan wel het uitvoeren van reparatie- of onderhoudswerkzaamheden aan en het ten behoeve van doorvoer naar een andere EEG-Lid-Staat in voorraad houden van crocidoliet en crocidoliethoudende produkten, alsmede op de opslag en verwerking van crocidoliethoudend afval zijn de voorschriften van paragraaf 3, met uitzondering van artikel 6, van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor de toepassing van de artikelen 8 en 9 de krachtens onderdeel a van dit artikellid vastgestelde grenswaarde geldt. Op de in de eerste volzin omschreven werkzaamheden zijn bovendien de volgende bijzondere voorschriften van toepassing:

2. De onderdelen b en c van het eerste lid vervallen.

J

In artikel 20 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Een werknemer is verplicht tot naleving van de verboden gesteld bij de artikelen 2, 3, eerste en tweede lid, en 4a, eerste en tweede lid.

2. In het derde lid wordt «18, eerste lid onder b, c en d» vervangen door: 18, eerste lid onder d.

3. In het vierde lid wordt «2, eerste lid, 3, 4, 7, eerste lid, 8, eerste lid, 11» vervangen door: 2, 3, 4a, 7, eerste lid, 8, eerste lid,.

K

In artikel 24, eerste lid, vervallen de woorden «met uitzondering van artikel 4» en de tweede volzin.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 juli 1993, met uitzondering van het in Artikel I, onderdeel D, van dit besluit vervatte artikel 4c. Artikel 4c treedt in werking met ingang van 1 januari 1994.

ARTIKEL III

De tekst van het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet, zoals dat luidt na inwerkingtreding van dit besluit, wordt door Onze Minister van Justitie in het Staatsblad geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 19 februari 1993

Beatrix

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
B. de Vries

Uitgegeven de *zestiende* maart 1993

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

¹ Gewijzigd bij koninklijk besluit van 10 december 1991, Stb. 685

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 13 april 1993, nr. 70

Algemeen

Asbest is een verzamelbegrip voor een zestal vezelachtige silicaten met bijzondere chemische en fysische eigenschappen zoals onder meer hittebestendigheid, chemische bestendigheid, isolerend vermogen en slijtvastheid. Het is deze unieke combinatie van eigenschappen die heeft geleid tot een extreem groot aantal toepassingen van asbest in bijna elke sector van de maatschappij. Met name in de bouwrijverheid maar ook in de industrie, de landbouw en de vervoerssector wordt asbest verwerkt in een breed scala van producten. Enkele voorbeelden hiervan zijn (golf)platen, isolatiematerialen, water- en gasleidingbuizen, pakkingen en remvoeringen.

Enige decennia geleden kwamen echter de eerste wetenschappelijk gefundeerde berichten over het gezondheidsschadelijke karakter van asbest. Inmiddels zijn de navolgende feiten over de risico's en gevolgen van blootstelling aan asbest onomstreden.

Asbest is een kankerverwekkende stof. Asbest kent geen drempelwaarde, dat wil zeggen dat bij ieder niveau van blootstelling risico voor de gezondheid bestaat. Blootstelling aan deze stof kan asbestose, longkanker en mesothelioom (= buik- of longvlieskanker) veroorzaken. Volgens de meest voorzichtige schattingen sterven in Nederland jaarlijks tussen de drie- en zeshonderd mensen als gevolg van beroepsmatige blootstelling aan asbest.

Reeds in 1977 heeft de overheid door middel van het tot stand brengen van regelgeving consequenties getrokken uit de toen bekende gegevens over de gevaarseigenschappen van asbest. In dat jaar werd namelijk het op de Silicosewet (Stb. 1951, 134) gebaseerde Asbestbesluit (Stb. 1977, 269) tot stand gebracht. Een besluit dat naast het verspuiten van asbest tevens het bewerken, verwerken en ten verkoop voorhanden hebben van crocidoliet – een buitengewoon gevaarlijk soort asbest – verbood. Voor het be- en verwerken van de andere asbestsoorten werden arbeidsbeschermende voorschriften in het leven geroepen.

Vervolgens is in 1988 het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet (Stb. 1988, 560) in de plaats getreden van vornoemd Asbestbesluit uit 1977. Met dit nieuwe besluit is uitvoering gegeven aan de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 19 september 1983 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk (Pb EG 1983 L 263, hierna kortweg de asbestrichtlijn). Het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet, zo genoemd ter onderscheiding van het inmiddels tot stand gekomen Asbestbesluit Warenwet (Stb. 1983, 418), houdt kort samengevat het volgende in.

Bij werkzaamheden waarbij gevaar voor blootstelling van werknemers aan asbest bestaat, moet dit gevaar worden beoordeeld teneinde de aard en de mate van de blootstelling vast te stellen. Blijkt uit de beoordeling dat de concentratie van asbeststof in de lucht, waaraan werknemers in verband met de arbeid worden blootgesteld, lager is dan een bepaalde waarde (het actieniveau), dan zijn de voorschriften vervat in paragraaf 3 van dit besluit van toepassing. Als blijkt dat er sprake is van blootstelling boven het actieniveau dan gelden tevens de aanvullende voorschriften van paragraaf 4.

Daarnaast zijn in het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet de al bestaande en hiervoor genoemde verbodsbepalingen gehandhaafd (zie paragraaf 2).

Bij koninklijk besluit van 10 december 1991, Stb. 685, tenslotte zijn in het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet stringentere regels op het gebied van het slopen en het verwijderen van asbest en crocidoliet opgenomen (zie paragraaf 4a).

Voor een nadere aanduiding van de inhoud van de bestaande arbeidsbeschermende voorschriften voor het werken met asbest in het algemeen en voor het slopen van asbest in het bijzonder, zij kortheids-halve verwezen naar de beide laatstgenoemde besluiten en de daarbij behorende nota's van toelichting.

Het beleid met betrekking tot de kankerverwekkende stof asbest is sinds 1977 primair gericht op het streven naar vervanging van deze stof door niet-kankerverwekkende stoffen. Met andere woorden blootstelling aan asbest dient zoveel mogelijk te worden voorkomen en alleen in die gevallen waarin dit niet mogelijk is, dient de blootstelling zoveel mogelijk te worden beperkt.

Zoals hiervoor al is aangegeven heeft dit beleid alleen ten aanzien van crocidoliet geresulteerd in een verbodsregime. Tot voor kort vormde het niet in voldoende mate beschikbaar zijn van asbestvrije alternatieven het struikelblok om ook voor de andere soorten asbest een verbodsregime tot stand te brengen. In de afgelopen jaren is evenwel niet alleen door de overheid maar ook door de sociale partners steeds intensiever gezocht naar alternatieven voor asbest. In dit verband kan onder meer worden gewezen op het door het Bouwcentrum te Rotterdam in opdracht van het Directoraat-Generaal van de Arbeid uitgevoerde onderzoek naar alternatieven voor de asbesttoepassingen in de bouwnijverheid (Bouwcentrum, juni 1988). Mede op basis van dit onderzoek kan thans gesteld worden, dat voor het overgrote deel van de bestaande asbesttoepassingen minder schadelijke of onschadelijke alternatieven beschikbaar zijn.

Vandaar dat niet meer behoeft te worden volstaan met regelgeving op grond waarvan de blootstelling aan asbest slechts zoveel mogelijk beperkt dient te worden. Het zoveel mogelijk voorkomen van blootstelling aan asbest behoort nu tot de reële mogelijkheden.

Beknopte inhoud van het besluit

Gelet op het voorgaande wordt het dan ook noodzakelijk en mogelijk geacht om het bewerken, verwerken en in voorraad houden van asbest en asbesthoudende produkten in beginsel te verbieden. Daartoe strekt het onderhavige besluit tot wijziging van het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet.

Het uitvoeren van reparatie- of onderhoudswerkzaamheden aan asbest, alsmede het slopen of verwijderen van asbest blijft toegestaan, zij het onder naleving van de voor deze werkzaamheden al bestaande arbeidshygiënische voorschriften.

Ook zal het voorlopig nog zijn toegestaan om bepaalde asbestbevattende frictiematerialen te monteren, te vervaardigen en in voorraad te houden. Daarnaast blijft het toegestaan om laboratorium-onderzoek aan asbestbevattende materialen uit te voeren en om asbestbevattend afval te verwerken.

Tenslotte voorziet het besluit ook nog in de mogelijkheid om vrijstelling of ontheffing te verlenen van voornoemde verboden voor dié asbesttoepassingen, waarvoor (nog) geen asbestvrije alternatieven beschikbaar zijn.

In de artikelsgewijze toelichting zal hierop nader worden ingegaan.

Dat het overigens niet alleen door de overheid maar ook door de sociale partners van groot belang wordt geacht om tot een verbods-regime ten aanzien van asbest te komen, moge bijvoorbeeld blijken uit het in 1989 tot stand gekomen Convenant Arbeidsomstandigheden Bouwnijverheid. In deze tussen de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de betrokken werkgevers- en werknemers-organisaties ondertekende samenwerkingsovereenkomst inzake arbeids-omstandigheden, wordt door de sociale partners in de bouwnijverheid het standpunt ingenomen dat het noodzakelijk is om nu tot een wettelijk verbod ten aanzien van asbest te komen. Daarnaast kan gewezen worden op het d.d. 21 oktober 1987 door de Arboraad op eigen initiatief aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid uitgebrachte advies ter zake van het beleid met betrekking tot asbest (Arboraad 1987, nr. 29). In dit advies wordt onder meer aangedrongen op een verbod op de toepassing van asbest.

Op 21 juni 1990 is de ontwerp-tekst van de nu voorliggende algemene maatregel van bestuur ter advisering aan de Arboraad voorgelegd. Op 9 januari 1991 heeft de Arboraad zijn advies daarover uitgebracht (Arboraad 1991, nr. 64). Uit het advies blijkt dat de Arboraad in grote lijnen instemt met het besluit.

Door de Arboraad is gewezen op het feit dat voor pakkingen, die onder bepaalde omstandigheden (hoge druk en hoge temperaturen) worden toegepast in de (petro)chemische industrie, nog geen asbestvrije alternatieven beschikbaar zijn. Met het oog daarop bestaat het voornemen om voor deze toepassing van asbest een vrijstellingsregeling tot stand te brengen. Deze vrijstellingsregeling zal gelijktijdig met het onderhavige besluit in werking treden en zal gebaseerd zijn op artikel 41, eerste lid, van de Arbeidsomstandighedenwet, waarin aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de bevoegdheid is toegekend om bij ministeriële regeling vrijstelling te verlenen.

Op een tweetal punten is van het door de Arboraad uitgebrachte advies afgeweken.

Door de Raad is het voorstel gedaan om de produktie van asbestcementen golfplaten ten behoeve van de export nog gedurende een bepaalde periode toe te staan. De Raad doet dit voorstel in verband met de te verwachten negatieve gevolgen van het asbestverbod voor de werkgelegenheid bij «het bedrijf dat asbestgolfplaten produceert», te weten Eternit. Eternit heeft echter bij schrijven van 5 juli 1991 aan het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid meegedeeld niet alleen bereid maar ook in staat te zijn om reeds met ingang van 31 december 1992 geheel asbestvrij te produceren. Bij schrijven van 18 februari 1992 heeft Eternit in dit verband de datum van 1 juli 1993 genoemd. Aangezien het verbod eerst op 1 juli 1993 in werking zal treden, is de noodzaak voor de door de Raad bepleite uitzondering dan ook komen te vervallen.

Ook aan de door de Raad geuite wens om in het besluit een afzonderlijke overgangsregeling op te nemen teneinde bedrijven in de gelegenheid te stellen het produktieproces aan te passen in verband met de omschakeling naar asbestvrije produktie is geen gevolg gegeven. Gelet op het moment van afkondiging van het besluit in het Staatsblad is met 1 juli 1993 als datum van inwerkingtreding al in een ruime overgangstermijn voorzien. Daarenboven zijn de desbetreffende bedrijven reeds lange tijd op de hoogte van het vaste voornemen van de overheid om tot een asbestverbod te komen. Voor omschakeling naar asbestvrije produktie is naar mijn oordeel dan ook voldoende tijd

beschikbaar, zodat een extra overgangsregeling in principe overbodig en ongewenst is. Voor zeer uitzonderlijke situaties voorziet het besluit nog wel voor een korte periode in de mogelijkheid om ontheffing of vrijstelling te verkrijgen (zie de toelichting bij artikel II van dit besluit).

Voorpublicatie

Op grond van artikel 24, eerste lid, van de Arbeidsomstandighedenwet is de ontwerp-tekst van het onderhavige besluit voorgepubliceerd in de Staatscourant van 17 juli 1992 (Stcrt. 1992, 136). Naar aanleiding daarvan is één reactie van een particulier binnengekomen. In deze reactie wordt gesteld dat de gezondheidsrisico's als gevolg van blootstelling aan asbest door de overheid worden overschat. Vanuit deze optiek zou andere minder strenge regelgeving met betrekking tot asbest op zijn plaats zijn. In antwoord daarop is gewezen op de vele wetenschappelijke publikaties alsmede op de adviezen van onder meer de Gezondheidsraad, waaruit ondubbelzinnig blijkt dat de gevaren verbonden aan asbestblootstelling wel degelijk zeer ernstig zijn (Asbest, toetsing van een ontwerp-basisdocument, nr. 1988/31). Op grond daarvan is geen gevolg gegeven aan de gedane suggestie om de regelgeving te wijzigen.

Europeesrechtelijke aspecten

Voor de beantwoording van de vraag of de Europese regelgeving zich niet verzet tegen de invoering van een verbod als neergelegd in het voorliggende besluit, zij gewezen op het volgende. Op grond van artikel 1, derde lid, van de eerdergenoemde asbestrichtlijn, doet deze richtlijn geen afbreuk aan de bevoegdheid van de Lid-Staten om wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen toe te passen of in te voeren met het oog op een verdergaande bescherming van de werknemers, met name wat betreft de vervanging van asbest door minder gevaarlijke producten. Onder verwijzing naar dit artikellid en niet weersproken door de Europese Commissie, is door Nederland (bij gelegenheid van de implementatie van de asbestrichtlijn) het sinds 1977 bestaande verbodsregime voor crocidoliet verdedigd. Daarnaast is in dit verband het bepaalde in de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 27 november 1980 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan chemische, fysische en biologische agentia op het werk (Pb EG 1980 L327) van belang. In deze zogenaamde kaderrichtlijn, waarop de asbestrichtlijn is gebaseerd, wordt aan de Lid-Staten uitdrukkelijk de mogelijkheid geboden om een beperkt of algemeen verbod van een chemische, fysische of biologische agens, die op het werk aanwezig is en de gezondheid kan schaden, in te voeren (zie de artikelen 3, eerste lid, eerste gedachtenstreepje, en 4, onder 14, van de kaderrichtlijn).

Op 25 juni 1991 is door de Raad van de Europese Gemeenschappen vastgesteld de Richtlijn tot wijziging van Richtlijn 83/477/EEG betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk (Pb EG 1991 L206). Over de inhoud van deze richtlijn en de wijze van uitvoering daarvan door Nederland kan het navolgende worden opgemerkt.

In de eerste plaats bepaalt de richtlijn dat de in «Richtlijn 83/477/EEG» vastgestelde actieniveaus en grenswaarden voor de diverse asbestsoorten moeten worden verlaagd (artikel 1, onder 1 en 4, van de richtlijn). Hieraan zal uitvoering worden gegeven door middel van een wijziging van de ministeriële regeling van 16 december 1988 inzake vaststelling actieniveaus en grenswaarde concentratie asbeststof in de lucht (Stcrt. 1988, 245, laatstelijk gewijzigd bij ministeriële regeling van 28 november 1991, Stcrt. 1991, 249).

Daarnaast bevat de richtlijn een bepaling inzake het slopen van asbest (artikel 1, onder 6, van de richtlijn). In verband daarmee kan worden gewezen op het reeds in 1991 tot stand gekomen besluit inzake het slopen van asbest, dat geheel in overeenstemming is met het door de richtlijn daarover bepaalde. Het betreft hier het al eerder in deze nota van toelichting genoemde Besluit van 10 december 1991 tot wijziging van het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet (Stb. 1991, 685).

In de richtlijn is tenslotte ook nog een bepaling opgenomen die het gebruik van «asbesthoudend isolatie- of geluiddempend materiaal met een lage dichtheid (minder dan 1 g/cm³)» verbiedt (artikel 1, onder 2, van de richtlijn). Dit in aanvulling op het verbod om asbest te verspuiten. Nu met het onderhavige besluit in principe ieder gebruik van asbest wordt verboden, is ook aan deze bepaling van de richtlijn voldaan.

Bij gelegenheid van de totstandkoming van deze richtlijn hebben Duitsland, Denemarken, Italië en Nederland een verklaring afgelegd, waarin kort samengevat staat:

- dat de genoemde landen de in de richtlijn vastgelegde normen, gelet op de risico's van asbest en op de stand van de techniek, totaal ontoereikend achten;

- dat de genoemde landen, ondanks ernstige bezwaren, met de richtlijn hebben ingestemd, waarbij doorslaggevend is geweest artikel 1, derde lid, van richtlijn 83/477/EEG, waarin overeenkomstig artikel 118A van het EEG-Verdrag aan elke Lid-Staat uitdrukkelijk het recht wordt verleend om «wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen toe te passen of in te voeren met het oog op een verdergaande bescherming van werknemers, met name wat betreft de vervanging van asbest door minder gevaarlijke producten» en

- dat deze landen van dit recht gebruik zullen maken.

Inmiddels hebben Italië en Denemarken een asbestverbod tot stand gebracht, dat materieel vergelijkbaar is met dat van Nederland. In Duitsland is een asbestverbod in een gevorderd stadium van voorbereiding. In de overige Lid-Staten van de Europese Gemeenschap zal, voorzover nu valt te voorzien, niet op zeer korte termijn een asbestverbod worden ingevoerd, dat vergelijkbaar is met dat van Nederland.

Dereguleringsstoets

Gelet op de Aanwijzingen inzake toetsing van ontwerpen van wet en van algemene maatregel van bestuur, vastgesteld bij besluit van de minister-president van 16 januari 1985 (Stcrt. 1985, 18), dient nog het volgende te worden opgemerkt.

De Arbeidsinspectie is belast met het toezicht op de naleving van het in dit besluit vervatte verbodsregime ten aanzien van asbest.

In opdracht van de Arbeidsinspectie is door de Stichting Arbouw en het Nederlands Instituut voor Arbeidsomstandigheden (NIA) een voorlichtingsblad over asbestvervangende producten in de bouwrijverheid uitgegeven (Arbouw/NIA, mei 1989). Ook ten behoeve van andere sectoren, zoals bijvoorbeeld de industrie, wordt door de Arbeidsinspectie voorlichtingsmateriaal over asbestvrije alternatieven uitgebracht.

Daarnaast bestaat het voornemen om op of omstreeks het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit aan het verbodsregime algemene bekendheid te geven door middel van een voorlichtingscampagne. Het bij gelegenheid van de totstandkoming van het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet door de Arbeidsinspectie uitgegeven Publikatieblad «Asbest» tenslotte wordt aan de nieuwe regelgeving aangepast (zie voor een uiteenzetting over de status van een dergelijk Publikatieblad het daarover gestelde op pagina 11 van de nota van toelichting bij laatstgenoemd besluit).

Met betrekking tot de budgettaire consequenties van het besluit kan het volgende worden opgemerkt. In de eerste twee jaren van invoering van dit besluit zal een adequate controle op de naleving daarvan minimaal 2 extra formatieplaatsen bij de Arbeidsinspectie vergen. Dit in aanvulling op de capaciteit die sinds 1988 al beschikbaar is voor de controle op de naleving van de arbeidsbeschermende voorschriften inzake asbest. Met deze consequenties werd echter al rekening gehouden bij de planning voor de invoering van de laatste fase van de Arbeidsomstandighedenwet. Dit besluit heeft derhalve geen gevolgen voor de rijksbegroting.

De kosten die voor het bedrijfsleven uit de regelgeving voortvloeien laten zich moeilijk kwantificeren. In het algemeen kan gesteld worden dat de beschikbare alternatieve materialen even duur of duurder in aanschaf zijn dan de asbestbevattende materialen. De toepassing van asbestvrije produkten zal derhalve een kostenstijging met zich brengen, die overigens van produkt tot produkt en van bedrijf tot bedrijf zal verschillen.

Tegenover een kostenstijging als gevolg van het bepaalde in dit besluit staat ook een kostenbesparing. Immers bij het werken met asbestvrije produkten behoeven niet meer die kostbare maatregelen getroffen te worden, die met het oog op de bescherming van mens en milieu bij het werken met asbestbevattende produkten wel getroffen zouden moeten worden. Tenslotte zullen ook de kosten, die de sloop van asbesthoudende objecten met zich brengen, in de toekomst bespaard worden.

Het is bovendien aannemelijk dat – bij een te verwachten grotere afname – asbestvrije produkten in de toekomst goedkoper geproduceerd kunnen worden.

Voorts kan nog worden opgemerkt dat in een vijftal CAO's inmiddels een asbestverbod is opgenomen. Het betreft hier de CAO's voor de bouwnijverheid, het natuursteenbedrijf, het stukadoorsbedrijf, de bitumineuze dakbedekkingsbedrijven en het schilders- en afwerkingsbedrijf. De betrokken bepalingen in deze CAO's, erop neerkomend dat het niet is toegestaan om asbest of asbesthoudende produkten te be- of verwerken, zijn algemeen verbindend verklaard. Dat desondanks besloten is om bedoeld verbod wettelijk te regelen hangt mede samen met het feit dat een deel van de werkzaamheden met asbest niet onder het toepassingsgebied van de desbetreffende CAO's valt.

De voorliggende regelgeving tenslotte heeft geen bijzondere gevolgen voor de positie van vrouwen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

A tot en met D

Nu op grond van dit besluit zowel voor crocidoliet als voor asbest een verbodsregime tot stand is gekomen, is ervoor gekozen om paragraaf 2 van het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet zodanig vorm te geven, dat in deze paragraaf niet alleen wordt aangegeven welke werkzaamheden verboden zijn, maar ook welke de (mogelijke) uitzonderingen op de diverse verbodsbepalingen zijn. Daarnaast is in dezelfde paragraaf opgenomen welke te onderscheiden voorschriften nageleefd dienen te worden in de diverse uitzonderingssituaties. Dit is geschied in artikel I, onder A tot en met D, van dit besluit.

B

In het bestaande artikel 3 werd een onderscheid gemaakt tussen het

ten verkoop voorhanden hebben en het in voorraad houden. Aan het begrip voorraad wordt in het spraakgebruik de betekenis toegekend van een hoeveelheid goederen die in een bedrijf voorhanden is hetzij om daaruit te verkopen of te leveren, hetzij om als grondstof voor producten te gebruiken. Het in voorraad houden omvat dan ook tevens het ten verkoop voorhanden hebben.

Het doet daarbij niet ter zake of het ten verkoop voorhanden hebben geschiedt ten behoeve van particulieren of ten behoeve van bedrijven.

Aangezien beoogd wordt het in voorraad houden – voor welke van de voornoemde doeleinden dan ook – te verbieden wordt in artikel 3 nu alleen nog maar het begrip in voorraad houden gehanteerd. Voor een toelichting met betrekking tot het in artikel 3 eveneens verdwenen onderscheid tussen crocidoliet en crocidoliethoudende producten enerzijds en crocidoliethoudende asbestcementbuizen anderzijds, zij gewezen op het gestelde bij artikel I, onder I.

C

In het nieuwe artikel 4 is aangegeven welke uitzonderingen er zijn op het verbod om crocidoliet te bewerken en welke paragrafen van het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet op de desbetreffende werkzaamheden van toepassing zijn.

Op grond van het derde lid van artikel 4 is het toegestaan om ten behoeve van doorvoer naar een andere EEG-Lid-Staat crocidoliet in voorraad te houden. Het is eveneens toegestaan om asbest ten behoeve van doorvoer naar een andere EEG-Lid-Staat in voorraad te houden. Dat is geregeld in artikel 4b, derde lid, van het besluit.

Wat betreft de redenen waarom in dit besluit een uitzondering op het asbest- en crocidolietverbod ten behoeve van doorvoer (naar een andere EEG-Lid-Staat) is opgenomen, kan het navolgende worden opgemerkt.

De bedoelde uitzondering is het resultaat van een afweging van enerzijds het belang van de bescherming van de gezondheid van die werknemers die asbest dan wel crocidoliet in voorraad houden en anderzijds het in het EEG-Verdrag neergelegde belang van de vrije doorvoer van producten binnen de Europese Gemeenschap.

Bij het in voorraad houden van crocidoliet en asbest gaat het om een activiteit die relatief geringe risico's voor de gezondheid van werknemers met zich brengt. Dit in tegenstelling tot het bewerken en verwerken van crocidoliet en asbest, waarbij de risico's beduidend groter zijn. Daarenboven zijn de risico's bij het in voorraad houden ook beter beheersbaar dan bij het bewerken en verwerken. Ook zijn de hoeveelheden crocidoliet en asbest, die voor doorvoer in voorraad worden gehouden, beperkt en is het aantal daarbij betrokken werknemers gering.

Daartegenover staat het belang van de vrije doorvoer van producten binnen de Europese Gemeenschap. Dat vrije doorvoer van producten één van de grondbeginselen van het EEG-Verdrag is, behoeft, mede gelet op de artikelen 30 tot en met 34 van dat Verdrag, geen nader betoog. Artikel 36 van het Verdrag verplicht ook tot een dergelijke belangenafweging. Artikel 36 biedt immers wel de mogelijkheid om het ten behoeve van doorvoer in voorraad houden van producten te verbieden, maar alleen indien en voorzover dit noodzakelijk is voor de bescherming van onder andere de gezondheid van personen. Vooralsnog wordt dit echter, gelet op de hiervoor genoemde factoren, niet noodzakelijk geacht.

Mocht evenwel in de toekomst blijken dat de hoeveelheden crocidoliet en asbest, die voor doorvoer in voorraad worden gehouden, substantieel toenemen dan wel dat de arbeidsbeschermende voorschriften ten behoeve van de daarbij betrokken werknemers slecht worden nageleefd, dan wordt geenszins uitgesloten dat op dat moment ook het voor

doorvoer in voorraad houden naar andere EEG-Lid-Staten verboden zal worden.

Het ten behoeve van doorvoer in voorraad houden is overigens in de praktijk goed te onderscheiden van het in Nederland in voorraad houden van crocidoliet ten behoeve van het alhier verkopen, produceren en verwerken van crocidoliet(houdende produkten).

D

In artikel I, onder D, van dit besluit zijn de bepalingen opgenomen die betrekking hebben op het verbodsregime ten aanzien van asbest.

Artikel 4a

In artikel 4a is het verbod geformuleerd. De opzet van dit artikel is identiek aan de verbodsbepaling voor crocidoliet. Hiervoor is gekozen vanwege de goede ervaringen die in de afgelopen jaren op het gebied van de handhaafbaarheid met het crocidolietverbod zijn opgedaan.

Dit in tegenstelling tot het in artikel 4 (oud) vervatte verbod. In dit artikel was opgenomen een verbod om asbest voor bepaalde doeleinden te gebruiken. Een verbodsbepaling die gericht is op het doel van een bepaalde werkzaamheid, brengt naar verwachting ernstige bewijs- en derhalve handhavingsproblemen met zich. Het zal in de praktijk immers uiterst moeizaam te bewijzen zijn dat een bedrijf asbest gebruikt voor één van de in artikel 4 (oud) verboden doeleinden en niet voor één van de andere wel toegestane doeleinden.

Vandaar dat op grond van het onderhavige besluit het oude in artikel 4 vervatte asbestverbod is komen te vervallen en is vervangen door een nieuwe verbodsbepaling (artikel 4a), waarin niet het doel van de werkzaamheid is verboden, maar de werkzaamheid zelf, te weten: het bewerken, verwerken en in voorraad houden.

Artikel 4b

In artikel 4b wordt bepaald welke de uitzonderingen zijn op de in artikel 4a opgenomen verboden alsmede welke paragrafen van het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet op de diverse uitzonderingssituaties van toepassing zijn.

De in onderdeel a van het eerste lid neergelegde uitzonderingen hebben betrekking op asbestbevattende frictiematerialen. Het beleid ten aanzien van het al dan niet verbieden van deze asbesttoepassing wordt vanwege de daaraan verbonden specifieke milieu-aspecten primair gevoerd door het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. In het Besluit asbestvrije frictiematerialen Wet milieu-gevaarlijke stoffen (Stb. 1991, 507) wordt het monteren, vervaardigen en voorhanden hebben van asbestbevattende frictiematerialen in principe verboden. Een absoluut verbod met betrekking tot alle asbestbevattende frictiematerialen wordt echter nog niet mogelijk geacht. Zo zijn er onder meer voor bepaalde oudere typen auto's en voor vrachtauto's nog geen geschikte asbestvrije frictiematerialen beschikbaar. Voor een nadere aanduiding van de in artikel 4b, eerste lid, onderdeel a, genoemde uitzonderingen, zij korthedshalve verwezen naar laatstgenoemd besluit en de daarbij behorende nota van toelichting.

Uiteraard blijft het ook toegestaan om laboratorium-onderzoek aan asbestbevattend materiaal uit te voeren en om asbestbevattend afval op te slaan en te verwerken. Deze twee uitzonderingen op het asbestverbod zijn neergelegd in de onderdelen b en c van het eerste lid van artikel 4b. Op de wijze van verwerking van het vrijgekomen asbestbevattende afvalmateriaal is op grond van het Besluit aanwijzing chemische afvalstoffen

(Stb. 1991, 247) de Wet chemische afvalstoffen (Stb. 1981, 696) van toepassing.

Hoewel het slopen of verwijderen van asbest een risicovolle activiteit is, wordt met het uitvoeren van deze activiteiten wel bereikt dat de kankerverwekkende stof asbest uit de Nederlandse samenleving verdwijnt. Dat is dan ook de reden voor de in het tweede lid geformuleerde uitzondering op het verbod om asbest te bewerken. Ook het verrichten van onderhouds- en reparatiewerkzaamheden blijft toegestaan. Wanneer voor de laatstgenoemde werkzaamheden geen uitzondering zou worden gemaakt op het verbod om asbest te bewerken, zou dit betekenen dat asbest verwijderd of gesloopt *moet* worden, zodra daaraan onderhoud of reparatie noodzakelijk is. Een dergelijke verwijderings- of sloopplicht wordt, vanwege de daaraan verbonden economische consequenties, ongewenst geacht. Ook zonder dat er sprake is van onderhoud of reparatie kan het noodzakelijk zijn om aanboringen te maken aan al bestaande asbesthoudende leidingen. Bijvoorbeeld om een asbesthoudende buis aan te sluiten op respectievelijk te verbinden met een asbestvrije buis. Hierin voorziet artikel 4b eveneens (zie het tweede lid onder a).

In het derde lid van artikel 4b wordt voor het ten behoeve van doorvoer naar een andere EEG-Lid-Staat in voorraad houden een uitzondering gemaakt op het bepaalde in artikel 4a, derde lid. De redenen hiervoor zijn dezelfde als voor de in artikel 4 geformuleerde uitzondering ten aanzien van crocidoliet.

Ten aanzien van het vierde lid van artikel 4b zij nog het volgende opgemerkt. Gevolg van het op de desbetreffende werkzaamheden van toepassing verklaren van de paragrafen 3 en 4 is dat voor deze werkzaamheden het «gewone» regime van het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet geldt: het gevaar voor blootstelling van werknemers aan asbeststof moet worden beoordeeld; blijkt uit de beoordeling dat de concentratie van asbeststof in de lucht lager is dan het actieniveau dan dienen de voorschriften vervat in de artikelen 7 tot en met 9 nageleefd te worden (zie de artikelen 5 en 6 van paragraaf 3); blijkt uit de beoordeling dat de concentratie van asbeststof in de lucht gelijk is aan dan wel hoger is dan het actieniveau dan moeten ook de voorschriften vervat in de artikelen 13 tot en met 17 worden nageleefd (zie artikel 12 van paragraaf 4).

Artikel 4c

Op grond van artikel 4c, eerste lid, kan van het verbod om asbest te verwerken uitsluitend vrijstelling of ontheffing worden verleend in gevallen waarin het niet mogelijk is om andere, minder schadelijke of onschadelijke stoffen of produkten te verwerken dan asbest of asbesthoudende produkten. Dit betekent dat op basis van dit artikellid alleen vrijstelling of ontheffing kan worden verleend bij:

- asbesttoepassingen waarvoor (nog) geen asbestvrije alternatieven bestaan en
- asbesttoepassingen waarvoor wel asbestvrije alternatieven bestaan, maar deze alternatieven niet als minder schadelijk zijn aan te merken.

Deze laatste situatie zal zich overigens niet vaak voordoen gelet op de bijzondere gevaarseigenschappen verbonden aan de toepassing van de kankerverwekkende stof asbest. Voor alle duidelijkheid zij erop gewezen dat economische motieven, zoals de eventuele hoge kostprijs van het desbetreffende asbestvrije produkt, geen grond opleveren om vrijstelling of ontheffing te verlenen. Dit is alleen het geval indien het (technisch) onmogelijk is om andere minder schadelijke (of onschadelijke) produkten toe te passen.

Artikel 4d

In artikel 4d is bepaald dat op werkzaamheden, waarvoor vrijstelling is verleend van het in artikel 4a vervatte asbestverbod, de paragrafen 3 en 4 van het besluit van toepassing zijn. Dit is het bij artikel 4b, vierde lid, al genoemde «gewone regime» dat voor de nog toegestane werkzaamheden met asbest geldt.

Artikel 4e

In artikel 4e is bepaald welke voorschriften dienen te worden nageleefd:

- a. bij een verzoek om ontheffing van het in artikel 4a vervatte asbestverbod en
- b. indien een ontheffing is verleend van het in artikel 4a vervatte verbod.

Op grond van artikel 13 van het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet dient (bij overschrijding van het actieniveau) een aantal gegevens aan het districtshoofd van de Arbeidsinspectie te worden gemeld. Aangezien het hier gegevens betreft waarover het districtshoofd in ieder geval dient te beschikken om op een ontheffingsaanvraag te kunnen beslissen, is in artikel 4e, eerste en tweede lid, bepaald dat reeds bij een verzoek om ontheffing deze gegevens aan het districtshoofd moeten worden overgelegd.

Een ontheffing dient door de werkgever te worden aangevraagd bij het districtshoofd van de Arbeidsinspectie. Een vrijstelling wordt op grond van artikel 41, eerste lid, van de Arbeidsomstandighedenwet door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verleend. Aan een vrijstelling behoeft geen verzoek ten grondslag te liggen. Een aanvraag bij een districtshoofd van de Arbeidsinspectie is bij een vrijstelling in ieder geval niet aan de orde. Tegen deze achtergrond is uitsluitend in artikel 4e en niet in artikel 4d bepaald dat de werkgever, indien hij bij het districtshoofd van de Arbeidsinspectie ontheffing vraagt van het in artikel 4a neergelegde asbestverbod, daarbij een aantal gegevens aan het districtshoofd moet overleggen om dat districtshoofd in staat te stellen om op het verzoek om ontheffing te kunnen beslissen.

Op werkzaamheden, waarvoor ontheffing is verleend, zijn de paragrafen 3 en 4 van het besluit van toepassing, met uitzondering van artikel 13 van het besluit. Aan artikel 13 behoeft uiteraard niet meer te worden voldaan indien ontheffing is verleend, omdat aan het in artikel 13 voorgeschrevene al moet worden voldaan bij het aanvragen van de ontheffing (zie artikel 4e, eerste en tweede lid).

Artikel 4f

In dit artikel is bepaald dat van het in artikel 2 neergelegde spuitverbod noch van het in artikel 3 neergelegde crocidolietverbod ontheffing of vrijstelling kan worden verleend.

Evenmin kan vrijstelling of ontheffing worden verleend van de voorschriften die op grond van de artikelen 4, vierde lid, en 4b, vierde lid, van toepassing zijn op werkzaamheden die in dit besluit van het crocidoliet- en asbestverbod zijn uitgezonderd.

Over de verhouding tussen artikel 4f en 4c kan nog het volgende worden opgemerkt. Artikel 4c geeft een regeling met betrekking tot vrijstelling en ontheffing van de in artikel 4a genoemde verboden om asbest te bewerken, te verwerken en in voorraad te houden. Artikel 4f

geeft een regeling met betrekking tot vrijstelling en ontheffing van de overige in paragraaf 2 van het besluit neergelegde voorschriften en verboden.

E

De in artikel I, onder E, vervatte wijziging strekt ertoe de blootstellingsrisico's bij het uitvoeren van reparatie- of onderhoudswerkzaamheden tot een minimum te beperken. In de praktijk wordt bij het uitvoeren van deze werkzaamheden nog regelmatig gebruik gemaakt van werktuigen met hoge snelheden, zoals bijvoorbeeld slijpmachines. Daardoor kunnen hoge concentraties asbeststof vrijkomen. Aangezien voor dit soort werktuigen voldoende alternatieven beschikbaar zijn, wordt nu expliciet voorgescreven dat bij het uitvoeren van de desbetreffende werkzaamheden geen werktuigen met een toerental hoger dan 100 omwentelingen per minuut of met een lineaire zaagsnelheid groter dan 25 meter per minuut mogen worden gebruikt.

F

Op grond van artikel I, onder F, van dit besluit komt artikel 11 te vervallen. Met het tot stand brengen van het verbodsregime voor asbest is de ratio aan de in artikel 11 vervatte meldingsplicht komen te ontvallen.

G en H

Zowel in artikel 17a als in artikel 17b van het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet wordt verwezen naar enige onderdelen van artikel 7, tweede lid, van het besluit.

Nu op grond van artikel I, onderdeel E, van het onderhavige besluit aan artikel 7, tweede lid, een nieuw onderdeel g is toegevoegd, moeten de artikelen 17a en 17b hieraan worden aangepast. Daartoe strekken de onderdelen G en H van artikel I van het voorliggende besluit.

I

Het al bestaande artikel 18 had alleen betrekking op het maken van aanboringen dan wel het uitvoeren van reparatie- of onderhoudswerkzaamheden aan crocidoliethoudende asbestcementbuizen. Tot nu toe diende voor het uitvoeren van genoemde werkzaamheden aan *andere* crocidoliethoudende produkten een ontheffing te worden aangevraagd. Deze ontheffingsverzoeken werden in de praktijk altijd gehonoreerd. De aan de desbetreffende ontheffingen verbonden voorschriften kwamen bovendien overeen met de voorschriften, opgenomen in artikel 18. Het naast elkaar voort laten bestaan van een ontheffingensysteem en een in een besluit geregelde uitzondering voor gelijksoortige werkzaamheden, risico's en te treffen maatregelen wordt ongewenst geacht. Vandaar dat ervoor gekozen is om de werkingssfeer van artikel 18 uit te breiden. Op grond van artikel I, onder I, is het in artikel 18 bepaalde niet alleen meer van toepassing op het verrichten van onderhouds- of reparatiewerkzaamheden aan crocidolietbevattende asbestcementbuizen, maar op het verrichten van bedoelde werkzaamheden aan *alle* crocidoliet en crocidoliethoudende produkten.

Onderdeel b van het eerste lid van artikel 18 is komen te vervallen. In dit artikelonderdeel was bepaald dat geen werktuigen met hoge snelheden mogen worden gebruikt bij het uitvoeren van reparatie- of onderhoudswerkzaamheden. Nu ingevolge artikel I, onder E, van dit besluit een voorschrift met dezelfde strekking aan artikel 7 van het

Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet is toegevoegd, is onderdeel b van het eerste lid van artikel 18 overbodig geworden. In de aanhef van het eerste lid van artikel 18 is immers al bepaald dat de voorschriften van paragraaf 3 (inclusief het gewijzigde artikel 7) moeten worden nageleefd.

Ook onderdeel c van het eerste lid van artikel 18 is komen te vervallen. In dit artikelonderdeel was een verbod opgenomen om crocidoliethoudende materialen te gebruiken. Nu dit verbod ook al is opgenomen in het opnieuw geformuleerde artikel 3, is onderdeel c van het eerste lid van artikel 18 overbodig geworden.

J

Aangezien in het besluit een aantal nieuwe bepalingen is opgenomen, dient artikel 20 daaraan te worden aangepast. In artikel 20 is immers bepaald welke bepalingen niet alleen door de werkgever, maar ook door de werknemers en de zelfstandig werkenden moeten worden nageleefd. Hieraan is uitvoering gegeven in artikel I, onderdeel J, van het besluit.

K

In het bestaande artikel 24 was een bijzondere bepaling inzake de inwerkingtreding van artikel 4 (oud) opgenomen. Nu dit artikel 4 is vervangen door een nieuw artikel 4, is om misverstanden met betrekking tot de datum van inwerkingtreding van het nieuwe artikel 4 te voorkomen, de desbetreffende passage in artikel 24 geschrapt.

Artikel II

Het is ongewenst om het besluit onmiddellijk in werking te doen treden, aangezien vele bedrijven, waarin nog asbest wordt toegepast, moeten omschakelen op andere materialen. Daarnaast dienen de betrokken werkgevers in de gelegenheid te worden gesteld om bestaande voorraden van asbest(houdende producten) op te gebruiken. Met het oog daarop treedt het besluit eerst met ingang van 1 juli 1993 in werking. Omdat niet geheel valt uit te sluiten dat zich in de periode direct volgend op de datum van inwerkingtreding van het besluit (= 1-7-1993) situaties kunnen voordoen die het verlenen van een vrijstelling of ontheffing van het in dit besluit vervatte asbestverbod zouden kunnen rechtvaardigen, treedt de bepaling waarin de vrijstellings- en ontheffingsmogelijkheid wordt beperkt (= artikel 4c) eerst een half jaar na de datum van inwerkingtreding van het besluit in werking. Het behoeft – gelet op de bijzondere gevaren verbonden aan het werken met asbest – geen betoog dat van deze tijdelijke vrijstellings- en ontheffingsmogelijkheid slechts in zeer uitzonderlijke situaties gebruik zal worden gemaakt.

Artikel III

In verband met het feit dat het Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet nu voor de tweede keer sinds de totstandkoming in 1988 ingrijpend wordt gewijzigd, is in artikel III bepaald dat de gehele tekst van het besluit opnieuw in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
B. de Vries